

Beantwoording is openbaar/~~niet openbaar~~ (doorhalen wat niet van toepassing is).

Naam en fractie: Floor Elderman, Goois Democratisch Platform (GDP)
Datum indiening: 22 oktober 2019
Datum antwoord: 30 oktober 2019
Onderwerp: Vervolgfragen Bescherming persoonsgegevens scholieren bij onderzoek Gezondheidsmonitor en JGGV

Inleiding

Op 14 oktober zijn onze vragen over de Gezondheidsmonitor en de taak van Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek (hierna JGGV) beantwoord. Naar aanleiding van deze beantwoording hebben wij de volgende vervolgvragen.

Volledigheidshalve staan de originele vragen en antwoorden hieronder (in een kleiner lettertype en 'grijs') vermeld. De vervolgvragen staan daaronder in zwart.

Vervolgvraag 1

In de bijlagen is o.a. een 'Uitnodiging leerlingen Klas II' te vinden. Dit is een uitnodiging van JGGV voor een onderzoek dat plaatsvindt onder leerlingen in de tweede klas van de middelbare school. Over dit onderzoek en de uitnodiging bij dit onderzoek hebben wij de volgende vragen:

- Het invullen van de vragenlijst 'ter voorbereiding op de afspraak' (zoals vermeld in de uitnodiging) gaat digitaal. Kunnen wij de vragen die hierbij aan leerlingen gesteld worden in een overzicht toegestuurd krijgen? Ik begrijp dat de vragenlijst persoonlijk is, dus niet voor alle leerlingen hetzelfde cq. even lang, maar er kan hopelijk wel een opsomming gegeven worden van de vragen die (mogelijk) gesteld worden?
- Op basis van welke (voor)kennis wordt bepaald welke vragen een leerling te zien krijgt?

Hieronder geven wij antwoord op uw aanvullende vragen.

Antwoord

Alle leerlingen krijgen dezelfde vragenlijst. Op basis van de antwoorden wordt de inhoud van het consult vorm gegeven.

De vragen sluiten aan bij de landelijke preventieagenda en landelijke richtlijnen waarbij o.a. aandacht is voor leefstijlthema's zoals:

- gezondheid,
- puberteit,
- thuissituatie,
- school en eventueel schoolverzuim,
- welbevinden waaronder zorgen, relaties en seksualiteit,
- vrije tijdsbesteding waaronder social media, gaming, hobby's en bijbaantjes,
- middelengebruik waaronder alcohol, roken en drugs,
- psychosociale ontwikkeling.

Tevens biedt dit consult de leerling de gelegenheid om zelf met vragen te komen of met zorgen die zij hebben en die zij al dan niet met hun persoonlijke netwerk hebben besproken. De consulten verschillen per leerling van inhoud omdat er wordt aangesloten bij de persoonlijke situatie. Het is een vertrouwelijk gesprek waarbij met de leerling wordt besproken hoe ouders/verzorgers, indien nodig, hierbij betrokken kunnen worden en of zij hierbij hulp nodig hebben.

Vervolgvraag 2

- Mevrouw Mansfeld zegt in een reactie op deze vragen in de Gooi- en Eemlander van 14 oktober (als bijlage toegevoegd) dat de vragenlijst onderdeel is van de persoonlijke jeugdgezondheidszorg waarmee de JGGV wettelijk belast is. Ook zegt ze: "Deze persoonlijke vragenlijst die wij op scholen afnemen, geeft inzicht in de zorgbehoefte van het kind, waarop de jeugdarts of -verpleegkundige tijdens het consult kan inspringen als dit nodig is. Alle gegevens komen rechtstreeks in het persoonlijke jeugdgezondheidsdossier van het kind en worden nergens anders opgeslagen. Aan alle eisen van de AVG wordt uiteraard voldaan. We doen dit niet voor het eerst." Toch vermeldt de AVG (artikel 5), in te zien via: <http://www.privacy-regulation.eu/nl/artikel-5-beginselen-inzake-verwerking-van-persoonsgegevens-EU-AVG.htm> dat persoonsgegevens moeten "worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is ("rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie"). Het persoonlijke 'jeugdgezondheidsdossier' wordt nergens in de communicatie genoemd en is dus ook niet (gemakkelijk) op te vragen door de leerling zelf of door zijn/haar ouders/bevoegd gezag. In hoeverre is dit dan 'rechtmatig, behoorlijk en transparant'?
- Hoe kunnen leerlingen of hun ouders/bevoegd gezag dit dossier wel opvragen (en hun eigen gegevens inzien)?

Antwoord

Mevrouw Mansfeld wordt herhaaldelijk genoemd. Goed om te melden dat mevrouw Mansfeld spreekt als woordvoerder namens de Regio Gooi en Vechtstreek en in dit geval namens Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek (hierna JGGV). Een afspraak maken om het dossier in te zien kan via de volgende link: <https://www.jggv.nl/over-ons/wie-zijn-wij/>. Tevens gaan wij een zin toevoegen in de uitnodigingsbrief waarin staat waar ouders/ jongeren informatie kunnen vinden over de werkwijze van JGGV, wat wij doen en hoe wij omgaan met dossiervorming en privacy.

Vervolgvraag 3

Mevrouw Mansfeld deelt de zorg over het verplichte karakter van de vragenlijst niet. Zij stelt: "Bij het eerste contact met ouders wordt gevraagd of zij van onze diensten gebruik willen maken. Die vraag komt in later contact ook nog terug. [...] We gaan niet in iedere brief weer na of ouders deze dienst nog willen gebruiken. Uiteraard staat het ze wel altijd vrij om hier alsnog van af te zien." In de AVG staat echter dat, om te voldoen aan de verantwoordingsplicht, dat de toestemming 'geïnformeerd' en 'specifiek' moet worden gegeven. Is de, in bepaalde gevallen meer dan 10 jaar geleden gegeven, toestemming op het consultatiebureau afdoende conform wetgeving AVG om deze toestemming als 'geïnformeerd' en 'specifiek' te benoemen? Waar is deze toestemming schriftelijk vastgelegd en hoe kunnen ouders (of andere 'toestemminggevers' deze informatie inzien? Zie hiervoor de toelichting op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/verantwoordingsplicht#hoe-kan-ik-aantonen-dat-ik-toestemming-heb-ontvangen-6160>

Antwoord

Iedere jeugdige in Nederland heeft recht op jeugdgezondheidszorg. Tevens heeft JGGV de plicht om alle jeugdigen in de Gooi en Vechtstreek deze zorg actief aan te bieden. In de uitnodigingsbrief gaan we explicieter opnemen dat de jeugdigen dit recht hebben en hier gebruik van kunnen maken.

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen twee soorten toestemming; toestemming voor het uitvoeren van de hulpverlening en toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens. In het antwoord van de woordvoerder werd bedoeld op toestemming voor de hulpverlening. Als die toestemming er is, ontstaat er op grond van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (artikel 7:454 van het Burgerlijk Wetboek) een verplichting om een dossier bij te houden.

Voor de verwerking van de persoonsgegevens betekent dit dat dit plaatsvindt op grond van een wettelijke plicht (artikel 6 lid 1 sub c AVG) in combinatie met de uitvoering van een publieke taak (art. 6 lid 1 sub e AVG), omdat de jeugdgezondheidszorg op de Wet publieke gezondheid is gebaseerd. De in de vraag genoemde regels over geïnformeerde en vrije toestemming zien op toestemming als grondslag voor gegevensverwerking. Die grondslag is hier niet aan de orde.

Vervolgvraag 4

Zoals hierboven aangegeven deelt mevrouw Mansfeld de zorg over het verplichte karakter van het onderzoek niet. Toch staat nergens in de uitnodiging expliciet vermeld dat dit onderzoek op vrijwillige basis is en dat men niet mee hoeft te doen. Sterker nog, de paragraaf **Vragenlijst invullen** oogt dwingend. Hieronder geciteerd:

Vragenlijst invullen

Wilt u ter voorbereiding op de afspraak {Persoon.per_ropnaam} z.s.m. een vragenlijst laten invullen op www.vragenlijst.jggv.nl. Dat kan met deze inlogcode {Vragenlijstcode} in combinatie met de geboortedatum.

In hoeverre is aan de deelnemers of zijn/haar ouders (expliciet) duidelijk gemaakt dat dit onderzoek op vrijwillige basis plaatsvindt? Is het onder de AVG niet verplicht om expliciet te vermelden of iets verplicht is of vrijwillig?

Antwoord

Zoals bij de vorige vraag aangegeven is de grondslag voor deze verwerking van persoonsgegevens door JGGV niet toestemming maar een combinatie van uitvoering van een publieke taak en voldoen aan een wettelijke plicht. Vanuit de privacywetgeving/AVG geldt de vrijheid/vrijwilligheid enkel voor verwerkingen op basis van toestemming. Zoals aangegeven bij vraag 3 gaan we explicieter opnemen dat de jeugdigen dit recht hebben en hier gebruik van kunnen maken.

Vervolgvraag 5

In het artikel van de Gooi- en Eemlander staat ook: "De resultaten worden na afloop met de ouders gedeeld." Hoe zit dit met gescheiden ouders, kinderen die in een pleeggezin wonen of op een andere manier (tijdelijk) te maken hebben met een voogd of een andere volwassene met bevoegd gezag? Met andere woorden, wie worden wel en niet aangeschreven en waarop wordt gebaseerd wie wel en niet wordt aangeschreven?

Antwoord

Ten aanzien van gescheiden ouders is het allereerst relevant of ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen of dat het gezag bij één van de ouders ligt. Ligt het ouderlijk gezag bij één van de ouders, dan wordt deze ouder benaderd. De ouder zonder gezag kan op eigen verzoek op hoofdlijnen geïnformeerd worden over belangrijke aangelegenheden van het kind door Jeugd en Gezin.

Hebben ouders gezamenlijk gezag, dan wordt de ouder benaderd waar het kind woont/ ingeschreven staat. Gescheiden ouders zijn zelf verplicht om elkaar te informeren van zaken die het kind aangaan. Pleegouders hebben doorgaans niet het ouderlijk gezag. Zij kunnen geïnformeerd worden over zaken die van belang zijn voor de verzorging en opvoeding. Voogdij is gelijk te stellen met ouderlijk gezag. Voogden worden ook geïnformeerd. In de praktijk kunnen andere afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld als het kind niet bij de voogd verblijft, maar in een pleeggezin.

Vervolgvraag 6

Wat gebeurt er met de gegevens zodra een leerling 18+ is? Waar gaat het dossier dan naartoe? Kan iemand zijn persoonlijk dossier (dan wel) gemakkelijk opvragen?

Antwoord

Gegevens in het dossier worden op grond van artikel 7:454 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek 15 jaar bewaard of zoveel langer als redelijkerwijs uit de zorg van een goed hulpverlener voortvloeit. Vanaf 1 januari 2020 wordt de eerder genoemde termijn 20 jaar. De jeugdgezondheidszorg heeft de zorg voor jeugdigen tot 18 jaar. Dat betekent in de praktijk dat de gegevens daarna nog minimaal 15 (en straks 20) jaar worden bewaard. Gedurende de bewaarperiode zijn de gegevens nog aanwezig in het kinddossier en opvraagbaar via de volgende link: <https://www.jggv.nl/over-ons/wie-zijn-wij/>.

Vervolgvraag 7

Heeft een betrokkene recht op verwijdering of vernietiging van bepaalde onderdelen van het dossier? Hij of zij is toch zelf eigenaar van zijn persoonlijke gegevens? Welke gegevens kunnen wel of juist niet verwijderd worden?

Antwoord

De betrokkene heeft op grond van artikel 7:455 van het Burgerlijk Wetboek recht op vernietiging van zijn/haar dossier. Dit is niet het geval wanneer redelijkerwijs aannemelijk is dat bewaring van aanmerkelijk belang is voor een ander dan de betrokkene, alsmede voor zover het bepaalde bij of krachtens de wet zich tegen vernietiging verzet. De wet bepaalt ook dat een hulpverlener de zorg van een goed hulpverlener in acht moet nemen. Voor de jeugdgezondheidszorg betekent dit dat bij een vernietigingsverzoek allereerst wordt gekeken van wie dit afkomstig is. Als een ouder om vernietiging verzoekt, kan het in strijd zijn met de norm van goed hulpverlenerschap om het dossier of delen daaruit te vernietigen. De jeugdige, over wie het dossier gaat, kan immers een eigen belang hebben bij het bewaren van gegevens. Omgekeerd kan, bij een verzoek van een jeugdige, er reden zijn om hieraan geen gehoor te geven, als dit richting de ouder(s) in strijd zou zijn met de norm van goed hulpverlenerschap. Vanuit het goed hulpverlenerschap moet daarom bij vernietigingsverzoeken altijd een zorgvuldige afweging gemaakt worden.

Overigens bestaat er geen 'eigenaarschap' van persoonsgegevens. De wet kent enkel rechten met betrekking tot persoonsgegevens.

Vervolgvraag 8

Mijn collega Hugo Bellaart (VVD) heeft de e-mail van de bezorgde vader onder de aandacht gebracht bij de regio. In het antwoord van de Regio Gooi en Vechtstreek op deze e-mail (toegevoegd als bijlage) wordt gesteld: "*Van strijd met de AVG is naar onze mening dan ook geen sprake. De informatie uit de vragenlijst voor het contactmoment van Jeugd en Gezin wordt niet gedeeld met de Gezondheidsmonitor Jeugd. Vanuit de Gezondheidsmonitor komen geaggregeerde resultaten algemeen beschikbaar voor bijvoorbeeld het maken van beleid. Beide onderzoeken kennen een eigen grondslag. Onze Functionaris Gegevensbescherming houdt hierop toezicht.*" Ten aanzien van deze alinea uit de beantwoording heb ik de volgende vraag:

Er wordt gesteld dat: "*De informatie uit de vragenlijst voor het contactmoment van Jeugd en Gezin wordt niet gedeeld met de Gezondheidsmonitor Jeugd.*" In het 'Projectplan Gezondheidsmonitor Jeugd 2019' (tevens toegevoegd als bijlage) staat echter, in de alinea 'Instellen projectgroep': "*Er wordt een projectgroep ingesteld, samengesteld uit de epidemioloog en een adviseur gezondheidsbevordering (de projectleiders) en de stafverpleegkundige (als linking pin naar Jeugd en Gezin). De projectgroep Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 heeft dus drie leden. De projectleiders zullen steeds de lead/regie hebben bij gesprekken en presentaties e.d., maar de verpleegkundigen van Jeugd en Gezin worden zoveel mogelijk bij de GM Jeugd betrokken.*" Hierbij lijkt dus wel degelijk sprake te zijn van overlap/ gedeelde betrokkenheid. Hoe wordt gegarandeerd dat hierbij de persoonsgegevens van leerlingen of andere bij de GGD dan wel JGGV in bezit zijnde persoonsgegevens niet (onrechtmatig) gedeeld worden?

Antwoord

De afstemming tussen GGD en de stafverpleegkundige van de JGGV is enkel van organisatorische aard. Bijvoorbeeld de

planning van de terugkoppeling van de resultaten aan de scholen. De verpleegkundigen van JGGV worden wel geïnformeerd over de resultaten van de Gezondheidsmonitor Jeugd van de GGD. Die resultaten zijn altijd op een abstract niveau (groepsniveau, percentages, aantallen). Bijvoorbeeld het aantal kinderen dat bovenmatig alcohol drinkt. De jeugdverpleegkundige/ jeugdarts die verbonden is aan de school kan dit eventueel meenemen in de collectieve zorg en in de advisering over het gezondheidsbeleid op school. Persoonsgegevens van leerlingen worden nooit gedeeld tussen GGD en JGGV.